

ACC. NR. 2469

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Kjell Hagberg
Härad: FOSTA Adress: _____
Socken: S. RÖRUM Berättat av: Jöns Persson
Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör

Död och begraving.	1.
Själrspillingar	7
Avrättades begraving	8.

Skriv endast på denna sida!

S. Sjög.

2469

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Död och begravning

Död och be-
gravning.

De kunde inte dö på en puda med hönsfjäder, utan det skulle vara gåsfjäder eller ankfjäder i pudan.

En kvinna i Ekeröd låg mycket sjuk, men hon kunde likasom inte dö. Då tog en kvinna, som var närvarande, och borstade henne under fötterna med en vanlig borste, och sedan kunde den sjuka dö.

Nils Jakobssons i Ekastorps son är ringare och dödgrävare i Häglinge. Han hade förut tjänst hos en änka.

En dag skulle han cykla till Ynglingarum i fjärdingsmannaärendet och mötte kvinnan på hemvägen. "Jag får väl se om dig snart", sade han. "Vi går in ett slag och dricker

2
2469

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

kaffe", sade kvinnan. När de så sutto och drucko kaffe tillsammans säger änkan: "Nu skall jag säga adjö till dig för sista gången. Jag skall nu resa upp till Osby och hälsa på min dotter och där skall jag dö om tre veckor". En natt en tid därefter drömde mannen att änkan var död, och sedan kom också bud om att hon den natten hade dött i Osby hos sin dotter, precis som hon själv hade förutsagt.

Om en stjärna faller, säger de, att någon har dött.

När folk bunkade sig mycket på hemvägen från kyrkan, skulle ett lik snart föras fram den vägen.

Somliga personer kan se om en sjuk skall dö eller leva. Nils Jakobsson hade en kvinna som var mycket sjuk.

3

2469

3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En nabo kom dit för att titta om henne och han sade strax: "Johanna dör inte denna gång", och kvinnan dog heller inte.

Till sjukbädden efterskickades prästen för att ge nattvarden.

En barnakvinna skulle ej vara med en "döing". Barnet kunde då bliva gult och blekt som liket. Och blev kvinnan vid ett sådant tillfälle skräm, skulle barnet få fallandesjuka.

Många döingar vilja flytta ~~TILL EN ANNAN~~ till en annan säng strax innan de dö. Jag minns t.ex. när min far dog. Jag var inte mer än sex år gammal då. "Mor låt mig komma till soffan", sade han. "Du är alldeles för svag att

4
2469

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

gå dit och vi orka inte bära dig". Efter en stund sade han igen: "Mor låt mig få komma till soffan". En nabo hjälpte då till att flytta honom över till soffan, men knappt hade han kommit dit, förrän han sträckte på sig ett tag och så var han död.

Den svåraste tiden för en döende är 4 e.m. till 11 på kvällen. På morgonen lättar det.

När inte ögonen gick igen på den döde, skulle en i slakten snart följa efter.

En psalmbok lades under hakan, när han var svept i den vita dräkten och en ullsax lades på bröstet.

När en person varit död i tre timmar, fick de ringa för honom. Men dessförinnan skulle de inte ringa, för att säkert veta att han inte var skendöd.

5

2469 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

Tvättningen av liket ombesörjdes av den äldsta kvinnan i grannskapet. Tvättvattnet sattes under likkistan och så göra de ännu. Förr skulle det stå där tills liket burits ut, och sedan skulle det slås efter kistan. Detta skulle utföras av den som ägde om stället.

När de inte kastade vattnet efter liket, skulle det slås ut i en uthuslänga, men inte ute.

Naglarna skulle klippas, skägget rakas och håret kmmas.

Den döde svepets av samma person, som tvättade liket. Sveptes i lakan. Om de sköt på den nål, som de sydde svepningen med, kunde de inte träffa den.

En karl dog i Bosarp. Hans mor eller syster ville, att han skulle ha ett kvarter brännvin med sig i ~~grav~~ kistan

2469

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

och bjuda bekantingar på.

Om de ville att ett lik skulle taga med sig någon ~~EN~~ sjukdom skulle de taga på det. En karl skulle taga på ett kvinnolik och en kvinna på ett ~~KÄRLIK~~ manslik.

Likkistan gjordes av närmaste snickare. Han tog dit till stället och gjorde kistan där. Den gjordes av furu. De ville ha liket i kistan så fort som möjligt och därför gjordes kistan strax efter dödsfallet.

De hade ett bruk, att de skulle kläda liket med myrten. De satte en myrtenskvist i ena handen och en lommeduk i den andra .

Vem som helst satte på locket t. ex traktören och någon nabo. På den tiden spikades kistan igen och skruvades ej såsom nu.

När liket varbsvept, var det brukligt, att de läste över det. Detta utfördes ej av någon bestämd person, utan det kunde vem som helst göra. En psalm, Fader vår och Välsignelsen.

2469

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Självspillingar

Svälvspillingar

Självspillingarna begravdes i det bortesta hörnet på kyrkogården utan ringning och utan präst. Deras anhöriga kom en kväll vid skymningen, sedan folk gått till ro, och begravde själva i stillhet den döde.

8.

2469

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Avrättades begravning

Avrättades
begravning

När jag var sex år gammal, avrättades en kvinna, som hade gjort av med tre mannar. Tattarna kommo och lade henne i en kista, och sedan hämtades hon av de anhöriga. De hade grävt en grav tillreds och satte ner henne i skymningen. Där fanns ingen präst, som läste över henne och det var ej någon ringning.